

Јасмина Наумоска

УДК: 141.131: 801.73

КОНТИНЕНТАЛЕН И АНАЛИТИЧКИ ПЛАТОН - ИЗГУБЕНИ ВО ИНТРЕПРЕТАЦИЈАТА

Дискусијата за современата филозофија растргната меѓу двете филозофски традиции, онаа на континентот и онаа на островот, а подоцна и на Новиот континент, уште од самиот почеток се разви како гигантомахија. Овој класифицирачки тренд ја засегна секоја филозофска гранка, а попат не ја испушти ни историјата на филозофијата како филозофска дисциплина.

Според основните карактеристики на големата поделба, и континенталната и аналитичката историја на филозофијата добија свои интерпретативни координати. Земајќи го предвид критериумот на историчноста, дебатата за двете филозофски традиции се формулира како дебата меѓу историскиот „континент“ и неисториската аналитичка филозофија. Континенталната филозофија, како филозофска позиција, се смета дека обично филозофира преку својата историја, имено, често своите образложенија во врска со еден одреден проблем ги аргументира најпрво со историски осврт на тој проблем. Аналитичката, пак, во принцип е аисторична и неа не ја интересираат историско-филозофските координати, туку идејата во нејзината трансвременска димензија. Така се појавува прашањето: Штом историјата на филозофијата не е важна за аналитичката филозофија, дали е воопшто релевантно да зборуваме за поделба меѓу континентална и аналитичка историја на филозофијата? За континенталната ситуацијата е јасна, за неа самото филозофирање значи осврнување кон својата историја, но аисторичноста како една од важните карактеристики на аналитичката филозофија прави занимавањето со историјата на филозофијата самото по себе да биде *contradictio in adjecto*.

Иако во основата аисторичари, аналитичките филозофи гледаат повеќе функции на историјата на филозофијата. Многу од нив сметаат дека историскиот пристап кон филозофијата има педагошка функција. Меѓутоа, она што тие го сметаат како поважно е дека одредени решенија на некои филозофски проблеми можат да служат како репер на сегашните живи филозофски дискусии, било како успешни или како неуспешни решенија. Поради овој разлог, историјата на филозофијата влегува во аналитичките кругови.

Имајќи ги предвид различните почетни позиции во интерпретативните дискурси, меѓу двете страни постои често противобвинување. Едните, имено континенталните, со потенцирањето на контекстуалните елементи¹⁷ на животната

¹⁷ Имајќи ја предвид термилошката несовмесност на термините со кои се означени овие два главни филозофски правци, имено, едниот според содржинска, а другиот според географска координата, но и суштинските параметри врз кои се основа оваа поделба, посоодветна би била определбата на „аналитичка“ и „контекстуална“ филозофија. И покрај случајот со интерпретацијата на античките текстови воопшто, онаа филозофска позиција што се квалификува како „континентална“ обрнува повеќе внимание не само на текстуалната контекстуалност туку и на историскиот, социјалниот, искуствениот и, воопшто, животниот контекст.

димензија на човековото постоење, притоа осврнувајќи се на литерарниот формат на текстовите, се обвинети за „историцизам“ и за слаба аргументација, која не резултира со никаков филозофски прогрес, а другите за „анахронизам“ во читањето на современи значења во текстови во кои тие не се содржат.

Најголемата битка меѓу овие струи во полето на историјата на филозофијата се водела во рамките на историјата на античката филозофија. За континенталните историчари на филозофијата античките автори не ја загубиле својата актуелност и биле дискутирани во својата историско-филозофска контекстуалност, додека за аналитичките, филозофските концепти од антиката допрва требало да почнат да комуницираат со современите теории. Ова не било случај со другите епохи, особено подоцнежните, затоа што со нив аналитичката филозофија комуницирала на сличен „јазик“. Кореспонденцијата била воспоставена најнапред со „мејнстримот“ на антиката, имено, Платон и Аристотел, но подоцна и со имињата и филозофските проблеми на претсократовците и на постаристотеловската филозофија. Оваа дискусија се интензивирала во средината на XX век, кога аналитичката филозофија почнала да ги третира античките филозофи како модерни академски соговорници и како еднакви пропоненти, а не како историски реликвии, кои својот дом го наоѓале на институтите по класични студии, а не по филозофија. Со читањето на античките текстови, според Џулија Анас (Julia Annas) во нејзината статија „Античката филозофија за дваесет и првиот век“ (инаку, автор од аналитичката традиција), ние сме „ги принеле нашите интереси на маса“¹⁸ и заедно со античките филозофи сега ја водиме дискусијата со нив, како еднакви застапници на доктрини на денешните теоретичари. На тој начин, како што анализира таа, античката филозофија веќе можела да стане дел од филозофските студии и, соодветно, „филозофски“ да биде третирана.

Интерпретативната историја на Платоновата филозофија самата по себе станува филозофска дисциплина, имајќи ја предвид претпоставката дека прво треба да се воспостават интерпретативните методи и позиции, а подоцна да се тргне во соодветно читање на Платоновите дијалози. Во последните неколку децении платонистичките студии ги карактеризираат токму овие аналитичко-континентални поделби. Така, дихотомијата аргумент/контекст е карактеристична за интерпретативните матрици на двете интерпретативни традиции.

Како парадигма за аналитичката интерпретација на Платон се сметаат делата на Грегори Властос (Gregory Vlastos). Иако аналитичката интерпретација на Платон претрпела значајни промени од својот почеток досега, сепак, делото на Властос било парадигматична експозиција на аналитичката интерпретација во првиот период на воспоставување на аналитичките платонистички студии. Според Властос, зголеменото интересирање за Платон во помодерната историја на филозофијата се должи на „увозот“ на техниките на логичките и на семантичките анализи, кои се покажале како продуктивни во современата филозофија. „Со помош на овие техники сега ние подобро можеме да разбереме некои од проблемите што Платон се обидел да

¹⁸ Julia Annas, “Ancient Philosophy for the Twenty-First Century”, Brian Leiter (ed.), *The Future for Philosophy*. New York: Oxford University Press, 2009, 26.

ги реши“ и, поради тоа, смета Властос, „ние сега сме подобро опремени да навлеземе во достигнувањата на неговите решенија. Резултатот се состои во постигнувањето на појасна смисла за релевантноста на неговата мисла во однос на денешните проблеми на онтолозите, епистемолозите и моралистите“¹⁹. Од една страна, тој смета дека со ова Платон добил поголемо почитување на неговата големина, но, од друга, дека со овие поригорозни канони на критицизам се увиделе грешките во неговата мисла, кои другите интерпретатори не успеале да ги увидат. Но, тој оди и понатаму во радикалноста на своите ставови, тврдејќи дека ние денес можеме да го сфатиме Платон подобро од неговото сфаќање за себе. Како, на пример, вели Властос, доколку Платон го знаел Раселовиот парадокс, тој веднаш ќе ги видел апсурдните консеквенции на кои укажува овој парадокс, проблем што Властос го обработува во својот текст „Аргументот на третиот човек во ‘Парменид’“.

Една од импликациите од овој текст, која предизвикала лавина коментари и контракоментари, е девелопменталистичката теза, која се содржи имплицитно во ставовите искажани од Властос во овој текст, кои подоцна ги развива. Девелопментализмот претпоставува дека филозофските ставови искажани во дијалозите соодветствуваат на мисловниот развој на Платон, кој се разликува од еден период во друг. Тие сметаат дека доколку еден или серија екстрахирани делови од Платоновите дијалози се земени за истражување и, притоа, резултатот добиен од таа анализа се покаже како контрадикторен во однос на ставовите изложени во некој друг дијалог во кој се обработува иста тематика, тоа се припишува на развојноста на Платоновата мисла. Девелопментализмот се јавува како одговор на „сократовскиот проблем“, односно прашањето за историскиот Сократ и Сократ на авторите во чии дела се појавува како лик.

Во принцип, аналитичката интерпретација на филозофијата главно е инспирирана од метафизичката атомистичка перспектива. Според Брумбах (Robert S. Brumbaugh)²⁰, овој вид интерпретација го следи правилото на „подели, па владеј“. Методологијата на аналитичкиот пристап се состои во тоа што делови од филозофските текстови се екстрахираат како посебни целини и се анализираат како логички аргументи, имено, се анализира дали постои валиден аргумент или заклучок и дали овие заклучоци се вистинити или невистинити според логичките закони. Така, на екстензивни логички анализи е подложена, на пример, третата дефиниција на побожноста во „Евтифрон“; со овие методи Сакс (David Sachs)²¹ ја бара „грешката во Платоновата ‘Држава’“, обвинувајќи го Платон за правење „грешка на ирелевантност“, Витгенштајн (Ludwig Wittgenstein) го смета Платон за претходник на филозофијата на логичкиот позитивизам поради „сонувачка теорија“ за првобитните елементи и сложенките изложена во „Тејтет“, и многу други примери.

¹⁹ Gregory Vlastos (ed.), *Plato: A Collection of Critical Essays II*, New York: Anchor Books Doubleday and Company, 1971, vii.

²⁰ Robert S. Brumbaugh, “Four types of Plato’s Interpretation”, Gerald A. Press (ed.), *Plato’s Dialogues: New Studies and Interpretations*, Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 1993, 239.

²¹ David Sachs, “A Fallacy in Plato’s Republic.” *The Philosophical Review* 72, 2 (1963): 141.

На страната на другиот табор, имено, на континенталната страна, во зависност од тоа кои критериуми ќе ги земеме предвид, можат да се консултираат повеќе автори што им припаѓаат на различни филозофски струи. На пример, Хајленд (Drew Nyland) во својата книга „Испитување го Платонизмот: континентални интерпретации на Платон“ ги проследува интерпретациите на Хајдегер (Martin Heidegger), Дерида (Jacques Derrida), Иригаре (Luce Irigaray), Кавареро (Adriana Cavarero) и Гадамер (Hans-Georg Gadamer). Принципот по кој се групираат авторите во оваа книга, но и пошироко од неа, е концептуалноста. Земајќи ги предвид егзистенцијалните теми, психолошките, историските и животните димензии на човековиот живот, притоа истакнувајќи ги литерарните елементи на текстовите (тука значајна улога игра формата - во случајот на Платон – дијалогот, митот, алегоријата, метафората), една интерпретација е квалификувана како континентална, иако разликите во фундаменталните филозофски ставови можат да бидат сосема различни. Поради овие параметри континенталните интерпретации се карактеризираат со силна одбивност кон методологијата и критика на доктринарните интерпретации на Платон.

Контекстуалното читање на Дерида на Платоновата филозофија критички се осврнува на лого(фоно)центризмот и метафизиката на сегашноста, која ја карактеризира целата западна филозофска традиција, а Платон стои како нејзин корифеј. Неговата интерпретација е концентрирана во две точки, првата е интерпретацијата на значењата на „pharmakon“ во „Фајдрос“, и втората, интерпретацијата на „khôra“ во „Тимај“. Со овие два деконструктивистички проекта, Дерида ја притеснува Платоновата филозофија во кор-сокак со тоа што го става под сериозно прашање сè она за што ние сега со леснотија го припишуваме како платонистичко. Од една страна, со деконструктивистичката сила на поливалентноста на значењето на pharmakon, Дерида ја покажува деконструктивноста на самиот јазик, со што му дава на pharmakon статус на différance. Од друга страна, со статусот што Платон ѝ го дава на khôra како трет вид на битие, за Дерида значи директно спротивставување на логиката на бинарните опозиции на „да“ и „не“. Според Дерида, сите наши интерпретации се апстракции на фикцијата што ја напишал „Платон“. Јазикот нужно генерира двосмисленост во значењата, па, следствено, Платоновата филозофија не може да биде толкувана еднозначно.

Под големо влијание на Дерида и на Лакан (Jacques Lacan), феминистичката интерпретација на Платон се обидува да ги открие маргиналните деконструирани значења на дијалозите, кои ќе бидат ослободени од доминантната маскулинистичка интерпретација, која во суштина е мизогиниска. Како, на пример, Иригаре со помош на вагиналниот спекулум, имено, со помош на гинеколошки инструменти, повикува да се реинтерпретира Платоновата пештера како утерус. Наспроти вообичаените интерпретации на митот како алегорија на човековата состојба и на гносеолошкиот процес на спознавање на врвното Добро, Иригаре од корен ја менува терминологијата и перспективата во толкувањето на овој мит. Таа вели дека митот за пештерата е „метафора за внатрешен простор, јама, матка или хистерата, понекогаш за земјата...“²².

²² Luce Irigaray, *Speculum of the Other Woman*, New York: Cornell University Press, 1985, 243.

Кавареро, пак, „ги краде од литературниот контекст“²³ четирите женски лика од дијалозите со цел да ги ослободи од патријархалниот интерпретативен дискурс во кој биле заробени со векови. Таа ги зема предвид, освен ликот на Диотима, во голема мера маргиналните улоги од Платоновите дела. Во првата глава таа се занимава со ликот на Пенелопа, која Платон попатно ја споменува во „Федон“ (84a-b), во втората глава Кавареро ја „краде“ тракиската слугинка, која му се потсмева на Талес, а која Платон ја споменува во „Теајтет“ (174a) и во третата Деметра, која е и најмаргиналната референција, а чие име се споменува во етимолошките играрии што Платон ги изведува во „Кратил“ (404b).

Херменевтичката интерпретација, започнувајќи од Шлаермахер (Friedrich Schleiermacher) како универзално текстуална херменевтика, преку егзистенцијалната херменевтика на Хајдегер, својот зенит го достигнува кај Гадамер како универзална херменевтичко-филозофска позиција. Гадамер смета дека не постојат скриени учења во Платоновата филозофија и дека главен извор за нејзино разбирање треба да се бара во дијалозите. Според него, не постојат скриени систематски доктрини на идеи, кои се во основа на дијалектичката вистина. Вистината за Платон не е вистина сама по себе, туку вистина што е постојано тестирана во живата дискусија на прашање и одговор. Погрешни се интерпретациите според кои Платоновата филозофија е затворен систем на искази и која ги дискредитира Сократовите иронизирања со цел да се добијат чистите аргументи на апсолутното учење. Дијалектичката спрега меѓу спротивностите во Платоновите изложувања, според Гадамер, е местото каде што почива вистината. За Платон, како што ќе биде и подоцна за Гадамер, вистината во својата суштина е бескраен дијалог. Гадамеровата интерпретација повеќе ја потенцира отвореноста на Платоновата филозофија, отколку што дава дефинитивни одговори за нејзината „доктринарност“. Затоа Гадамер во Платоновата филозофија ја истакнува практичната мудрост, Аристотеловиот *phronesis*. Тој смета дека Платон преку Сократ не презентирал теориски систем толку колку што сакал да презентира форма на човечка егзистенција. Платон е погрешно осуден за статичноста на идеите и, според Гадамер, во Платоновите дијалози може да се забележи нивната динамичност. Во „Филеб“ се содржи централната аргументација за тоа дека идејата за Доброто не е засебна, трансцендентална идеја, туку го сочинува иманентното добро во човекот, но доброто сфатено во една дијалектичка спрега меѓу задоволството и знаењето, која е карактеристична за Сократовата отворена дијалектика.

* * *

Во последните неколку децении дуалистичките аналитичко-континентални слики кон толкувањето на Платоновата филозофија полка се прелеваат. Во аналитичката академска заедница сè повеќе се појавуваат збирки текстови и монографии барајќи нови читања на Платоновата филозофија. Во изминатите петнаесетина години во рамките на аналитичката филозофија се појавиле многу обиди

²³ Adriana Cavarero, *In Spite of Plato, A Feminist Rewriting of Ancient Philosophy*, New York: Routledge, 1995

за неутрализирање на дуалитетите што се јавиле како „сопирачки“ во „напредокот“ на платонистичките студии поради индоктринацијата од девелопментализмот. Неколку збирки текстови влегле во потрага по алтернативни, нови методи во интерпретацијата на Платон. Како прв обид може да се спомене збирката текстови приредена од Чарлс Грисволд (Charles Griswold) „Платоновите читања/Платоновите пишувања“²⁴, во која свој придонес дале Гадамер, Ирвин (Terence Irwin), Краут (Richard Kraut), Сејер (Kenneth Sayre), Вудраф (Paul Woodruff) и др. Додатниот том на „Оксфордското списание за античка филозофија“ со наслов „Методи во интерпретацијата на Платон и на неговите дијалози“²⁵ е уште еден обид за конфронтирање на традиционалните пристапи кон Платоновата филозофија. Вредна за споменување е и збирката текстови „Нови перспективи за Платон: модерни и антички“, која е настаната како резултат на симпозиумот организиран од Центарот за хеленистички студии со наслов „Платон и Сократ: пристапи кон интерпретацијата на Платоновите дијалози“.

Со оглед на резултатите добиени од фокусирањето на индивидуални аргументи што не го земаат предвид нивниот интелектуален контекст, придонело аналитичките интерпретации да станат помалку аисторични, со тоа што сè повеќе се контекстуализираат. Како пример за ваквиот пресврт Анас го наведува развојот на дискусијата отколку т.н. аргумент на „третиот човек“ во Платоновите „Парменид“. Текстот на Властос го отвора прашањето за тоа дали овој аргумент во споменатиот дијалог ја загрозува валидноста на теоријата на идеите²⁶. Со отворањето на оваа дискусија се иницирала и дискусијата за развојноста на Платоновата мисла во целост. Така, анализата на овој аргумент не останала само како нерешен проблем во рамките на модерниот аргументативен контекст, туку генерирала интерпретативна перспектива, земајќи ја предвид целокупноста на Платоновата филозофија, и аргументативна, и историска. Оваа контекстуализација изискувала пошироко знаење на историографијата, но и на разликите во методологијата на античките и на модерните автори. Антидевелопменталистички дивергирања во аналитичката струја покажуваат неколку автори, какви што се: Дебра Неилс (Debra Nails), Чарлс Кан (Charles Kahn), Џон Купер (John Cooper), Џулија Анас и Џералд Прес (Gerald Press). Многумина од нив ригорозноста на шемата ја неутрализирале со тоа што полека се наклониле кон литерарниот контекстуализам, имено, кон значењето на аргументите во рамките на дијалогот како формална рамка. Некои од нив се приклониле кон унитаристичкото гледиште, каков што е случајот со интерпретацијата на Чарлс Кан.

Во континенталната струја, пак, Гадамеровата филозофија во целина, а во нашиот случај неговата интерпретација на Платон, е од големо значење за аналитичко-континенталната дискусија. Неговиот филозофски пристап се смета дека е нешто меѓу едната и другата, иако, според одредени теоретичари, Гадамер цврсто стои на континентално тло. Разлозите против ова се следниве: од една страна, Гадамер

²⁴ Charles L. Griswold, *Platonic Writings/Platonic Readings*, New York, Routledge, 1988.

²⁵ James C. Klagge, Nicholas D. Smith, *Methods of Interpreting Plato and His Dialogues*, Supplementary Volume of Oxford Studies in Ancient Philosophy, Oxford: Clarendon Press, 1992.

²⁶ Gregory Vlastos, "The Third Man Argument in the 'Parmenides'." *The Philosophical Review* 63, 3 (1954): 319-349.

многу често експлицитно го напаѓа аналитичкото инсистирање на потрагата на аргументативниот аспект на дијалозите и „грешките“ во дијалогизирањето, а од друга, пак, Гадамер го истакнува големото значење на јазикот, на *logoi*-те што го означуваат она по што разбирањето на светот останува исто. За него е многу важен пасусот во „Федон“ во кој Сократ го опишува „второто пловење“, откако доживеал разочарување од истражувањата на Анаксагора и на другите претсократовци. Второто пловење, како што Сократ вели, започнува со „пресвртувањето кон поимите“²⁷. Овој пресврт, според Гадамер, означува отколонување од сликовниот карактер на појавите што го создаваат сетилно достапниот свет кон ентитетите што имаат поголема стабилност, иако не комплетна, имено, кон јазичните.

Значењето на овој аспект на неговата херменевтика уште повеќе го потенцирал Дејвидсон (Donald Davidson), инаку првенствено препознаен како аналитички филозоф, поради своите придонеси во филозофијата на умот и во филозофијата на јазикот, но со неговото интересирање за литературната теорија, неговото внимание го привлекуваат и типични „континентални теми“. Тој го споделувал истото филозофско интересирање како и Гадамер во две допирни точки. Првата е Платон, особено дијалогот „Филеб“, на кој Дејвидсон ја брани својата докторска дисертација на Харвард во 1949. Втората е нивната проблемска заедничка врска, имено, како да се разберат другите во услови на отсуство на заеднички јазик. Меѓутоа, поради Дејвидсоновата и Гадамеровата, како што пишува Весеј (Davis Vessey), „посветеност кон холизмот, зависноста на умот од јазикот, филозофското значење на интерпретацијата, одбивањето на несомерливите концептуални шеми, строгата дистинкција меѓу лингвистичките и нелингвистичките ентитети и... идејата дека поседувањето на концептот на вистината, на познанието на светот и на способноста да се разбере јазикот, се поврзани“²⁸, Гадамеровата филозофска херменевтика и филозофијата на јазикот на Дејвидсон во својата суштина ја поврзуваат навидум диспаратната разделеност на аналитичко-континенталната расправа.

Платон во XIX век престана да биде „изгубен во преводот“ благодарение на неколкуте маестрални преводи на светските јазици, како, на пример, оној на Шлаермахер на германски, на Џовет (Benjamin Jowett) на англиски јазик (Платон полека, но сигурно почнува да зборува и на македонски²⁹). Како по иронија, иако Платон станува сè поразбирлив за нашите современи јазици, читањата на неговите текстови оттогаш, па наваму како никогаш да не биле повеќе изгубени во сопствената интерпретација. Од ова не следува дека самата Платонова филозофија е изгубена во пролиферацијата на интерпретации. Тука би се повикале на Хегел и по аналогија на

²⁷ Platon, *Ijon, Gozba, Fedar, Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon*, Prev. Miloš N. Đurić, Beograd: Dereta, 2002, 99d.

²⁸ David Vessey, “Gadamer and Davidson on Language and Thought.” *Philosophy Compass* 7/1 (2012): 33.

²⁹ Неколку преведувачки имиња: Елена Колева, Витомир Митевски, Валериј Софрониевски, Весна Томовска-Митровска, Ивица Весов, Марјан Калевски и Паскал Гилевски, во последните неколку децении ги преведоа најзначајните Платоновы дела. Досега, во издание на различни издавачи куќи, се објавени следниве дијалози: Одбраната Сократова, Критон, Ион, Евтифрон, Протагора, Горгија, Кратил, Гозба, Федар, Федон, Држава, Тејтат, Закони, Софист, Тимаж и Критија.

она што тој го зборува за Хераклитовите фрагменти, можеме тоа да го кажеме и за Платон. „Ако судбината ја сметаме за толку праведна, што на потомците секогаш им го остава она што е најдобро“, би додале дека она што судбината ни го оставила од Платон не може да го изгуби нивното човечко толкување. Платон не може да биде изгубен, изгубени можат да бидат само неговите интерпретации. Современата интерпретативна изгубеност не се состои во тоа дека тие во целост престанале да го слушаат Платон, туку во нивната меѓусебна дискомуникација, која не им дозволува да увидат дека, всушност, голем дел од нивните несогласувања се производ на изнасилениите поделби наследени од филозофските традиции.

Користена литература

- Annas, Julia. "Ancient Philosophy for the Twenty-First Century." Brian Leiter (ed.). *The Future for Philosophy*. New York: Oxford University Press, 2009, 25-44.
- , Christopher Rowe (eds.). *New Perspectives on Platon: Modern and Ancient*. Washington D.C.: Center for Hellenic Studies, 2002.
- Cavarero, Adriana. *In Spite of Plato, A Feminist Rewriting of Ancient Philosophy*. New York: Routledge, 1995.
- Griswold, Charles L. *Platonic Writings/Platonic Readings*. New York: Routledge, 1988.
- Irigaray, Luce. *Speculum of the Other Woman*. New York: Cornell University Press, 1985.
- Klagge, James C., Nicholas D. Smith. *Methods of Interpreting Plato and His Dialogues*. Supplementary Volume of Oxford Studies in Ancient Philosophy, Oxford: Clarendon Press, 1992.
- Platon. *Ijon, Gozba, Fedar, Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon*. Prev. Miloš N. Đurić, Beograd: Dereta, 2002.
- Press, Gerald A. *Plato's Dialogues: New Studies and Interpretations*. Lanham: Rowman&Littlefield Publishers, 1993.
- Sachs, David. "A Fallacy in Plato's Republic." *The Philosophical Review* 72, 2 (1963) : 141-158.
- Vessey, David. "Gadamer and Davidson on Language and Thought." *Philosophy Compass* 7/1 (2012) : 33-42.
- Vlastos Gregory. (ed.) "The Third Man Argument in the 'Parmenides'." *The Philosophical Review* 63, 3 (1954) : 319-349.
- , *Plato: A Collection of Critical Essays II*, New York: Anchor Books Doubleday and Company, 1971.

Jasmina Naumoska

CONTINENTAL AND ANALYTIC PLATO - LOST IN INTERPRETATION

(SUMMARY)

The analytic/continental divide in the field of ancient philosophy, especially in Plato studies, has been reduced to the dichotomy argument/context. Underlining the argumentative aspect of the text, the analytic tradition was claimed to be "anachronistic" in reading contemporary meanings in the ancient texts where no such meanings are present. The continental tradition, highlighting the contextual elements of the life dimension of human existence and giving emphasis on the literary form of the texts, was accused of "historicism" and of weak argumentation which resulted in no philosophical progress.

This text summarizes the specific interpretations of these two philosophical traditions in Plato studies, namely Vlastos' analytic interpretation on one side, and the continental interpretations of Derrida, Irigaray, Cavarero and Gadamer, on the other. At the same time, this text points out certain discussions in the last several decades within the two traditions (Annas, Cooper, Gadamer, Davidson) that diverge in the direction towards one another. This divergence indicates that the already established parameters in interpreting Plato's dialogues give limited interpretative space. In the analytic circles the unitarian perspectives and contextualization of the argumentation are seriously considered, while in the continental, there are certain requirements for language analysis.

With the classic XIX century's translations, Plato stopped being lost in translation, but now, as never before, his philosophy is lost in interpretation. This is a result of the mutual miscommunication between the divided schools, following the inheritance of the philosophical traditions.